

ФУНКЦІ І ВЛАСТИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВА

*Стасенко В. В., здобувач вищої освіти 5 року навчання,
01nightmare02@gmail.com*

*Науковий керівник: Ачкасова Л. М., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Для розвитку суспільства життєво важливими є процеси, пов'язані з виробництвом матеріальних і нематеріальних благ. Для управління такими процесами важлива роль віддається інформаційним системам, які систематизують, аналізують та іншим чином обробляють інформацію для потреб управління. Динамічне удосконалення виробничих процесів, в результаті якого вони стають більш розвиненими, ускладнює і управління ними. Це, в свою чергу, стимулює розвиток і вдосконалення інформаційних систем. Взагалі, система представляє собою сукупність взаємозв'язаних елементів, що працюють як одне ціле, яке набуває певних властивостей, що відсутні у елементів окремо.

В теперішній час існує безліч видів інформаційних систем, які допомагають управляти підприємствами в рамках окремих функцій. Шайкан А.В. і Глушко С.В. визначили типовий набір інформаційних систем: фінансові і облікові системи; системи маркетингу; виробничі системи; системи кадрів; інші типи, що виконують допоміжні функції.

Глушко С.В., Шайкан А.В. визначили типовий набір інформаційних систем: виробничі системи; системи маркетингу; фінансові і облікові системи; системи кадрів; інші типи, що виконують допоміжні функції.

Ці автори для розуміння функціонального призначення інформаційних систем навели по кожному напрямку діяльності типові завдання, що вирішуються ними (таблиця 1).

Таблиця 1 - Функції інформаційних систем

Система маркетингу	Виробничі системи	Фінансові і облікові системи	Система кадрів	Інші системи
1	2	3	4	5
Дослідження ринку і прогнозування продажу	Планування обсягів робіт і розробка календарних планів	Управління портфелем замовлень	Аналіз і прогнозування потреби в трудових ресурсах	Контроль за діяльністю компанії

1	2	3	4	5
Управління продажем	Оперативний контроль управління виробництвом	Управління кредитною політикою	Ведення архівів записів про персонал	Виявлення оперативних проблем
Рекомендації щодо виробництва нової продукції	Аналіз роботи устаткування	Розробка фінансового плану	Аналіз планування підготовки кадрів	Аналіз управлінських і стратегічних ситуацій
Аналіз встановлення ціни	Участь у формуванні замовлень постачальників	Фінансовий аналіз прогнозування		Забезпечення процесу вироблення стратегічних рішень
Облік замовлень	Управління запасами	Контроль бюджету. Бух облік і розрахунок зарплатні		

Від того на якому рівні управління і чиї інтереси обслуговує інформаційна система залежить її тип.

Виділяють три типи інформаційних систем, відповідно до характеру обробки інформації на різних рівнях керування економічною системою (стратегічному, тактичному і оперативному) (таблиця 2).

Ідеальною вважається інформаційна система, яка включає всі три типи перерахованих інформаційних систем.

Таблиця 2 - Типи інформаційних систем, що відповідають рівням управління

Типи інформаційних систем	Рівні управління	Зміст
1	2	3
Системи обробки даних (СОД)	Оперативний	Призначені для оперативного регулювання і обліку господарських операцій, підготовки стандартних документів для зовнішнього середовища (рахунків, накладних, платіжних доручень). Термін оперативного керування господарськими процесами становить від одного до кілька днів і реалізує реєстрацію й обробку подій, наприклад оформлення й моніторинг виконання замовлень, ведення таблиць обліку робочого часу й т.д. Ці завдання мають ітеративний, регулярний характер, виконуються безпосередніми виконавцями господарських процесів (робітниками, комірниками, адміністраторами й т.д.) і пов'язані з оформленням і пересиланням документів відповідно до чітко визначеного алгоритмами.

1	2	3
Інформаційні системи управління (ІСУ)	Тактичний	Середньострокове планування, аналіз і організація робіт протягом декількох тижнів (місяців). Для даного класу завдань характерні регламентованість (періодична повторюваність) формування результатних документів і чітко певний алгоритм рішення завдань, наприклад звіт замовлень для формування виробничої програми й визначення потреби в комплектуючих деталях і матеріалах на основі специфікації виробів.
Системи підтримки прийняття рішень (СППР)	Стратегічний	Використовуються в основному на верхньому рівні керування підприємства, що має стратегічне довгострокове значення протягом року або декількох років. До таких завдань ставляться формування стратегічних цілей, планування залучення ресурсів, джерел фінансування, вибір місця розміщення підприємств і т.д. Завдання СППР мають, як правило, нерегулярний характер.

Таким чином, на кожному рівні управління, не залежно від функціонального типу інформаційні системи мають певні властивості, які проаналізовані і зведені у таблиці 3.

Таблиця 3 - Властивості інформаційної системи

Ознаки інформаційної системи	Глушко С.В., Шайкан А.В. [1]	Маслов В.П. [2]	Мельник Л.Г., Ілляшенко С.Н. та ін.. [3]	Гура Н.О. [4]	Васильків Н.М. [5]	ДСТУ [6]	Власний погляд
1. Призначена для збору, зберігання, обробки, видачі інформації	+	+	+	+	+	+	+
2. Контроль користувача		+			+		+
3. Сучасні засоби зв'язку, програмні засоби і комп'ютерна техніка		+	+		+		+
4. Динамічна система					+		+
5. Вихідною продукцією є інформація					+		+
6. Аналіз проблем і створення нових продуктів	+						
7. Людино-комп'ютерна система			+	+			+
8. Задоволення потреби споживача в інформації та передача її в інші системи					+		+

Систематизація вищевказаної таблиці дозволяє сформулювати наступне поняття: інформаційна система – це складна, динамічна, людино-комп'ютерна система збору, зберігання, обробки, видачі

інформації за рахунок сучасних засобів зв'язку, програмних засобів і комп'ютерної техніки, призначена для задоволення потреби споживача в інформації та передачі її в інші системи.

Таким чином, можна сказати, що сучасні інформаційні системи мають широкий спектр властивостей і виконують велику кількість функцій, які визначаються характером діяльності підприємства.

Література.

1. Глушко С.В., Шайкан А.В. Управлінські інформаційні системи. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Львів, 2006. 320 с.
2. Маслов В.П. Інформаційні системи і технології в економіці: Навчальний посібник. Київ, 2005. 264 с.
3. Мельник Л.Г., Ильяшенко С.Н., Касьяненко В.А. Экономика информации и информационные системы предприятия: Учебн. пособ. Сумы, 2004. 400 с.
4. Облік видів економічної діяльності: Навч. посіб. /за ред. Н.О. Гури. Київ: Знання, 2004. 541 с.
5. Васильків Н.М. Опорний конспект лекцій з дисципліни “Ефективність інформаційних систем” з освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” для спеціальності “Економічна кібернетика”. Тернопіль, 2005. 98 с.
6. ДСТУ 2938-94. Системи оброблення інформації. Основні поняття. Терміни та визначення. Київ: Держстандарт України, 1995. 32 с.

ОГЛЯД РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

*Цубера Р. С., здобувач вищої освіти 2 року навчання
магістерської програми, r.tsubera@gmail.com*

*Науковий керівник: Кудрявцева О. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В умовах розширення міжнародного товарообміну відбувається зміна структури транспортних ринків як нашої країни, так і світових. Це проявляється насамперед у необхідності координації дій різних видів транспорту для прискорення доставки вантажів від виробника до споживача. Система розподілу товару охоплює, поряд з транспортуванням, операції по її супроводу і прискоренню, тобто сукупність процесів, що не входять в сферу безпосереднього виробництва і споживання, але мають до них безпосереднє відношення. Акцент на цю особливість експедиційної діяльності обумовлений потребами клієнтури, що постійно розвиваються. Очевидно, діяльність транспортних підприємств буде спрямована в ще більшій мірі на